

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Grong kommune

Pr. 31.12.2019

OPPSUMMERING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal danne grunnlag for kontrollutvalgets og eventuelt kommunestyrets videre arbeid med valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter og herunder plan for forvaltningsrevisjon for en nærmere angitt periode. Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifiserer områder som revisor vurderer som risikoutsatte og som kan være grunnlag for en forvaltningsrevisjon. Med risiko og vesentlighet menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom forholdet inntreffer. Rød, gul og grønn fargekode indikerer at revisors samlede vurdering av risiko er henholdsvis høy, middels og lav.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen omfatter områder som kommunens økonomi, organisasjon og tjenesteområdene og selskaper som kommunen har eierinteresser i. Tabellen nedenfor gir en oppsummering av risikovurderingen som er gjort i Grong kommune innenfor kommuneorganisasjon og tjenesteområdene. Nærmere beskrivelse av datagrunnlag og vurderinger inngår i de ulike kapitlene for områdene.

Tabell 1. Oppsummering av risikovurderingene innenfor kommuneorganisasjonen og tjenesteområdene

Høy risiko	Moderat risiko	Lav risiko
Offentlige anskaffelser	Driftsøkonomi, omstillingsprosjekt	Beredskapsplaner og ROS
Barnevern	Kvalitetssystem, HMS	Kultur
Kvalitet i skole	Personal, rekruttering og kompetanse	Barne- og ungdomstiltak
Økonomisk sosialhjelp	Arkiv	Lege, legevakt
Flyktninger	Sykefravær	Plan
Sykehjem	Barnehage	Vann og avløp
Hjemmetjenesten	Voksenopplæring	Samferdsel
Byggesak	PPT	Klima og energi
	Kommunale boliger	
	Rus og psykiatri tjenesten	
	Eiendomsforvaltning	
	Brann og redning	

Risikovurderinger knyttet til kommunen sine eierinteresser er oppsummert i tabell 2. Revisors vurdering er at kommunen bør ha en generell eierskapskontroll av sine eierinteresser. Nærmere beskrivelse av datagrunnlag og vurderinger inngår kapittelet for selskap kommunen har eierinteresser i.

Tabell 2. Oppsummering av risikovurderingene innenfor eierskap

Høy risiko	Moderat risiko	Lav risiko
	Namdal Rehabilitering IKS	Resterende selskaper
	IKT Indre Namdal IKS	
	Namas Vekst AS	
	Eierskapskontroll	
	Grong Eiendom AS	

INNHOLDSFORTEGNELSE

OPPSUMMERING	2
1 INNLEDNING	6
2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER	7
2.1 Demografiske endringer	7
2.2 Klima, energi og beredskap	7
2.3 Kommunestruktur	8
2.4 Regelverksendringer	9
2.5 Økonomi og kontroll.....	9
2.6 Digitalisering.....	9
3 GRONG KOMMUNE	10
3.1 Utviklingstrekk i Grong.....	10
3.2 Kommuneorganisasjonen	11
3.2.1 Kommunesamarbeid.....	12
3.2.2 Investeringsplaner.....	12
3.3 Tidligere revisjoner og tilsyn	13
4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	14
4.1 Kommuneorganisasjonen	14
4.1.1 Økonomi	15
4.1.2 Organisasjon.....	19
4.2 Tjenesteområdene.....	23
4.2.1 Oppvekst	23
4.2.2 Velferd	29
4.2.3 Helse- og omsorgstjenester	32
4.2.4 Teknisk drift	38
4.3 Selskaper hvor kommunen har eierinteresser.....	44
4.3.1 Eierskapskontroll.....	45
4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper	45
Vedlegg 1 Metode	48
Datagrunnlag	48
Vurderinger	48

Tabell

Tabell 1. Oppsummering av risikovurderingene innenfor kommuneorganisasjonen og tjenesteområdene.....	2
Tabell 2. Oppsummering av risikovurderingene innenfor eierskap	3
Tabell 3. Om kommunen.....	10
Tabell 4. Økonomisk situasjon	15
Tabell 5. Finansiering av driften	17

Tabell 6.	Økonomisk internkontroll	18
Tabell 7.	Sykefravær	21
Tabell 8.	Skole	24
Tabell 9.	Barnehage	26
Tabell 10.	Barnevern	27
Tabell 11.	Økonomisk sosialhjelp	30
Tabell 12.	Kommunale boliger	31
Tabell 13.	Helse og omsorg	34
Tabell 14.	Kompetanse i helse og omsorg	35
Tabell 15.	Psykiatri og rusomsorg	36
Tabell 16.	Byggesak	39
Tabell 17.	Eiendomsforvaltning	39
Tabell 18.	Vann og avløp	40
Tabell 19.	Renovasjon	41
Tabell 20.	Brann og redning	41
Tabell 21.	Kommunal vei	42
Tabell 22.	Energi	43
Tabell 23.	Beskrivelse av sannsynlighet	49
Tabell 24.	Beskrivelse av konsekvens	49

Figurer

Figur 1.	Organisasjonskart Grong kommune	11
Figur 2.	Risikovurdering økonomi	14
Figur 3.	Risikovurdering organisasjon	19
Figur 4.	Risikovurdering oppvekst	23
Figur 5.	Risikovurdering velferd	29
Figur 6.	Risikovurdering helse og omsorg	32
Figur 7.	Risikovurdering teknisk	38
Figur 8.	Risikovurdering eierskap	44
Figur 9.	Risikovurdering	50

1 INNLEDNING

Formålet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å gi kontrollutvalget og kommunestyret et overordnet verktøy til å velge områder innen kommunens virksomhet hvor det kan være aktuelt å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt eller en eierskapskontroll. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering gir innspill til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for en nærmere angitt periode.

Kommunelovens § 23-3 forklarer at forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Andre ledd sier at kontrollutvalget minst en gang i valgperioden skal utarbeide en plan som viser hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner på. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunes eller fylkeskommunens virksomhet eller virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurdering er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Kommunelovens § 23-4 omtaler eierskapskontroll, som innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak eller anerkjente prinsipper for eierstyring. På samme måte som for forvaltningsrevisjoner, skal det utarbeides en plan basert på risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Revisjon Midt-Norge utarbeider risiko- og vesentlighetsanalyser for sine kommuner, inklusive fylkeskommunen. Analysen gjennomføres i samarbeid med oppdragsansvarlig revisor på finansiell revisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderinger utarbeides ved starten av ny valgperiode og vurderingen oppdateres årlig med nytt tallmateriale og eventuelt nye vurderinger ved behov.

Analysen er viktig for at revisorene innen finansiell- og forvaltningsrevisjon skal kunne ha forståelse for risikoene i organisasjonen og hvor det er mest behov for å rette oppmerksomheten i revisjonsarbeidet. For forvaltningsrevisjon betyr det at revisor, sammen med kontrollutvalget, effektivt kan konkretisere problemstillinger og gjennomføre undersøkelser målrettet der det er mest behov for å gå inn med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Analysen skal ligge til grunn for kommunens Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eierskapskontroll.

2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER

2.1 Demografiske endringer

Utviklingen i størrelsen på og sammensetningen av befolkningen har betydning for dimensjonering av tjenestetilbud og kommunens inntekter og utgifter. Ifølge Statistisk Sentralbyrås (SSB) hovedalternativ for befolkningsframskrivninger vil befolkningsveksten i Norge flate ut de neste ti årene for deretter å synke videre. Forutsatt at de innenlandske flyttemønstrene vi har sett de siste ti årene fortsetter, viser befolkningsframskrivingene frem mot 2040 at sentrale strøk vil oppleve en vekst i folketallet, mens mange distriktskommuner vil få en nedgang i folketallet. Ifølge SSB innebærer framskrivingene en fortsatt sentralisering, særlig blant unge voksne. Et annet utviklingstrekk er at andelen eldre i befolkningen ventes å øke betydelig. I hovedalternativet til SSB øker andelen av befolkningen som er 70 år og eldre fra 12 prosent i 2018 til 21 prosent i 2060. Økningen er spesielt sterk blant de som er 80 år eller eldre. Ifølge SSB vil aldringen bli klart sterkest i distriktene. Aldringen i distriktene vil forsterkes ved at unge mennesker i fruktbar alder flytter mot byen og at barna deres også i større grad vil bli født i sentrale strøk. Når de eldre samtidig blir igjen på bygda, vil mer enn hver tredje innbygger i en del distriktskommuner ha passert 70 år i 2040. Endringer i befolkningens størrelse og sammensetning kan være vanskelig å fange opp i den kommunale planleggingen. Kommuner som forholder seg passivt til framskrivninger av kommunens befolkning løper en risiko for å bli ute av stand til å tilby riktige tjenester, i riktig omfang til riktig tid.

2.2 Klima, energi og beredskap

Både effekter av klimaendringene og omstillingen til lavutslippssamfunnet representerer risikoer for kommunene og lokalt næringsliv. Klimarisiko kan deles inn i fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Fysisk risiko dreier seg om kostnader forbundet med fysisk skade som følge av klimaendringer (f.eks. mer ekstremvær, flom og ras). Overgangsrisiko dreier seg om samfunnsmessige konsekvenser som følge av endringer i politikk/reguleringer og teknologi når verden skal omstilles til et lavutslippssamfunn. Ansvarsrisiko handler om muligheten for erstatningskrav og søksmål knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger relatert til klimapolitikk eller klimaendringer. Ansvarsrisiko kan for eksempel være relevant i sammenheng med kommunenes ansvar for klimatilpasning, velfungerende avløpsnett og håndtering av overvann. Den samlede klimarisikoen vil på direkte eller indirekte vis kunne påvirke befolkningsutvikling, sysselsetting/næringsutvikling, skatteinntekter, verdi av eiendom/infrastruktur og derigjennom få stor betydning for kommuneøkonomien og kommunens generelle attraktivitet for næringsliv og innbyggere. Klimarisiko har også betydning for energiforsyning og beredskap. Det er derfor viktig at klimarisiko tas inn i den kommunale plan-

leggingen på alle tjenestoområder og nivåer. Høsten 2018 kom det nye statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn ved kommunal planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

2.3 Kommunestruktur

I en kommunesammenslåing ligger det et stort potensial for endring og utvikling. Det vil være en utfordring for kommunene å utnytte dette mulighetsrommet fullt ut, samtidig som at de får til en god overgang fra to kommuner til én. Organisasjonsendringen i seg selv kan være en utfordring, og det er viktig å sikre gode løsninger både på systemnivå og individnivå. Den nye kommunen skal gjerne ha nye systemer og verktøy, reglement og retningslinjer, og kommunens forhold til eksterne endrer seg gjerne. Dette gjelder for eksempelvis avtaler og anskaffelser, men også endrede sammensetninger i interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. Slike endringer gjelder også for tilgrensede kommuner som ikke er en del av en sammenslåing, men samarbeider med en eller flere sammenslåingskommuner. Det kan være flere grunner til sammenslåing mellom kommuner. I noen tilfeller kan det være slik at en eller flere av kommunene som slås sammen historisk har kjøpt tjenester, og i den nye kommunen må disse tjenestene bygges opp fra grunnen av. Både sammenslåingskommuner og andre kommuner kan oppleve endring i størrelsen på statlige midler som tilfaller kommunen.

Kommunereformen fører til at færre bor i kommuner under 10 000 innbyggere fra 2020, og flere vil bo i kommuner med over 50 000 innbyggere.¹ Uavhengig av kommunereformen har det også skjedd en demografisk endring hvor flere flytter til tettbygde strøk og færre bosetter seg i spredtbygde strøk, og utkantkommuner får gjerne en større andel eldre sammen i kombinasjon med begrenset vekst eller nedgang i yngre aldersgrupper. Endringene vises spesielt godt i Nordland i 2019, hvor fylket som helhet hadde en befolkningsnedgang på 937 personer i de tre første kvartalene i 2019.²

Mange mindre kommuner har utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse og ressurser for å levere gode tjenester. Kommunene har gjerne for få innbyggere og brukere til å kunne etablere fagmiljø. De mindre kommunene er under et økt press som følge av befolkningsnedgang, færre barn og flere eldre, reduserte overføringer til kommuner som ikke sammenslås med andre, nye oppgaver og økte krav gjennom for eksempel bemanningsnormer og lignende (Brandtzæg et al, 2019)

¹ KS, 'Status Kommune 2019', 2019 <<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/demokrati-og-styring/lokaldemokrati/010419-KS-status-kommune-2019.pdf>>.

² Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/kvartal>, 06.12.2019

Mange mindre kommuner er avhengige av samarbeid med andre kommuner for å kunne yte gode tjenester. Samarbeid kan eksempelvis skje gjennom å etablere interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. I vertskommunesamarbeid kan man se at for kommuner som ikke er vertskommuner, forsvinner arbeidsplasser ut av kommunen.

2.4 Regelverksendringer

En lovendring kan innebære en risiko. Ny kommunelov er fullt ut gjeldende fra 2020 samt nye forskrifter eksempelvis internkontrollforskrift. Endringer i forvaltningslov og arkivlov, som er to sentrale lover for norske kommuner, forventes å komme i 2020. I tillegg kan vi også trekke fram lovendringer og endringer i annet regelverk som berører de to store sektorene oppvekst og helse og omsorg.

2.5 Økonomi og kontroll

Kommunenes handlingsrom bestemmes av flere forhold, og endringer i inntektssystemet med blant annet rammeoverføringer, inntekts-, formues- og eiendomsskatt kan få stor betydning for kommunens økonomi og mulighet for å utføre pålagte oppgaver.

Det er risiko knyttet til om kommunen har betryggende internkontroll og om kvalitetssystem er egnet, tatt i bruk og blir brukt. Nye regler innenfor personvern påvirker utøvelsen av noen oppgaver. Det er kontinuerlige endringer innenfor bruken av datasystemer og digital dialog, som kan endre måten oppgaver utføres på og som krever kompetanse både for å ta i bruk nye løsninger og drifte dem.

Offentlige anskaffelse trekkes også fram som et risikoområde blant annet fordi regelverket oppleves som komplisert og vanskelig.

2.6 Digitalisering

Bruken av IKT og digitalisering endrer utførelsen av oppgaver og gir i mange sammenhenger en effektiviseringsgevinst. Mange kommuner jobber med ulike digitaliseringsprosjekter eksempelvis innbyggerdialog og velferdsteknologi. Denne digitalisering fører til utvikling og endring av måten oppgaver utføres på, det gir nye risikoer i forhold til at man forutsetter at teknologien fungerer og et stort flertall av slike systemer berører personvern og behandling av sensitive personopplysninger.

3 GRONG KOMMUNE

Grong kommune har per første kvartal 2019 2375 innbyggere. I 2018 hadde kommunen et fødselsoverskudd på fem. Allikevel er det en nedgang i befolkningen på grunn av netto utflytting. Ifølge SSB sine befolkningsframskrivninger er det en svak vekst i folketallet framover. I kommunebarometeret for 2019 ligger Grong på 392 plass, mens de i 2018 lå på 361 plass.

3.1 Utviklingstrekk i Grong

I tabell 3 presenteres ulike demografiske forhold ved Grong kommune. Tallene sammenlignes med tallene for KOSTRA-gruppe 1 som Grong tilhører og tallene for hele landet med unntak av Oslo.

Tabell 3. Om kommunen

Nøkkeltall	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Innbyggere (antall)	2467	2400	2374	73538	4647141
Fødte per 1000 innbyggere	10,5	5	10,5	7,8	9,9
Døde per 1000 innbyggere	9,3	6,7	8,4	11,8	8
Netto innflytting (antall)	-6	-65	-31	-613	15891
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	10,9	10,4	10,6	10,2	10,7
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	60,8	60,7	60,7	67,1	62
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)	1,4	1,6	0,7	0,3	0,9
Andel uførepensjonister 16-66 år (prosent)	9,9	11,1	11,3	12,7	10
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	1	1,1	1,1	1,3	1,5
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	12,8	11,9	12	..	..
Forventet levealder ved fødsel, kvinner (år)	84	84	..	76,3	74,4
Forventet levealder ved fødsel, menn (år)	79,8	79,8	..	72,3	70,7
Innbyggere som bor i tettsteder per 1,1, (antall)	1352	1356	1325	27075	3659199
Pendler ut av bostedskommunen (antall)	334	..	..		
.. oppgave mangler					

Kilde: SSB

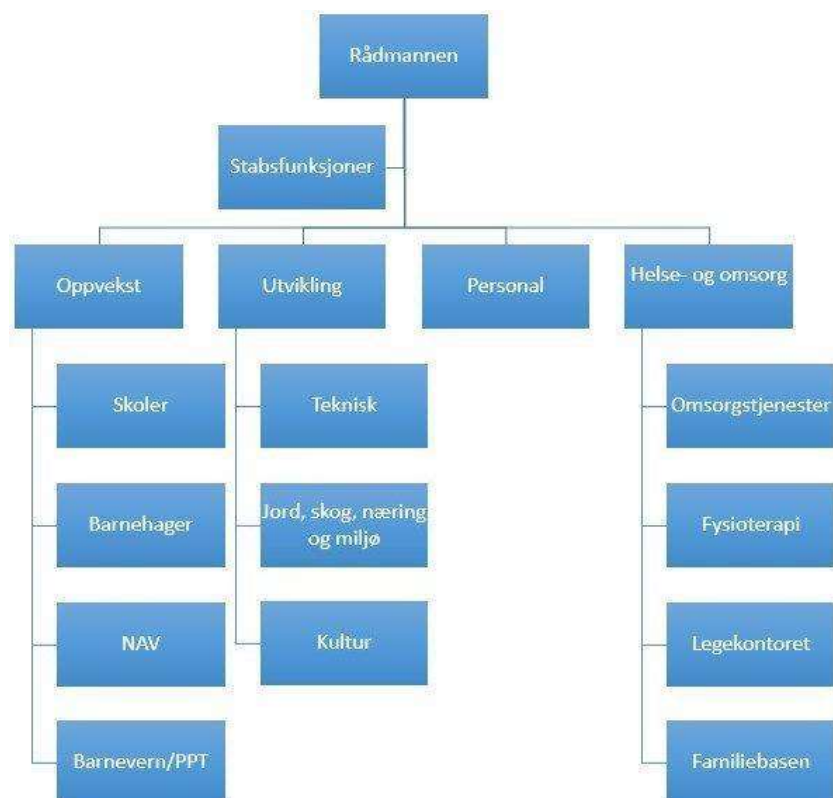
Grong kommune hadde en nedgang i folketallet fra 2017 til 2018. Befolkningsutviklingen i nabokommunene er også viktig for Grong (Årsmelding 2018). I delutredning 12 fra omstillingsprosjektet innenfor pleie og omsorg beskrives det at inntektene til kommunen faller fordi antall innbyggere sakte går nedover og de som bor i kommunen blir eldre. Samtidig som den aldrende del av innbyggerne vokser synker, andelen med pårørende som bor i kommunen og

at dette framover vil stille større krav til kommunen om flere tjenester til de eldre innbyggerne. (PA Consulting 2019)

Grong har lang erfaring med bosetting av flyktninger og har bygd opp en voksen-opplæringsavdeling og har en bred kompetanse. Det forventes at bosetting av mindreårige flyktninger forsvinner. Dette fører til betydelig inntektsreduksjon og de økonomiske konsekvensene på flyktningeområdet er usikre. Det er en utfordring å ha lederressurser og ressurser nok til integreringsarbeidet, og hvis man ikke lykkes med integreringsarbeidet vil det få innvirkning på folketallet og trolig økte sosialstønadutbetalinger (Årsmelding 2018). I årsmeldingen for 2017 beskrives det at en forholdsvis stor del av kommunens budsjett er relatert til bosetting av flyktninger og når antallet flyktninger går ned så får dette negative konsekvenser.

3.2 Kommuneorganisasjonen

Kommuneadministrasjonen ble ledet av rådmann Svein Helland fram til 1.12.2019 da han ble pensjonist. Ny kommunedirektør Bjørn Ståle Aalberg startet i jobben 02.01.2020. Ifølge kommunenes hjemmeside er økonomi, personal og organisasjon og service og informasjon stabsfunksjoner. Øvrig virksomhet er organisert i tre enheter slik det er vist i organisasjonskartet i figur 1, som er hentet fra kommunens hjemmeside.

Figur 1. Organisasjonskart Grong kommune.

Kompetansetilgang

På noen fagområder er det periodevise utfordringer med rekruttering av kvalifisert arbeidskraft. Det er behov for å ha løpende fokus på rutiner- og kvalitetsutviklingsarbeid, og internkontroll må prioriteres framover. Kommunen har vedtatt et eget styringshjul som viser hvilke rapporteringer som skal skje i løpet av året. Frekvensen på rapportering til politisk nivå er endret til en rapportering i året pluss årsmelding. (Årsmelding 2018)

3.2.1 Kommunesamarbeid

Grong kommune er vertskommune for flere samarbeid med nabokommuner.

Grong er vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT og det er usikkerhet knyttet til Snåsa og Høylandet sin deltakelse i dette samarbeidet. Innenfor IKT-samarbeidet har allerede Snåsa meldt uttreden og det er et håp om å få til et større samarbeid i Namdalen.

Det er vedtatt nye vertskommuneavtaler med Røyrvik, Namsskogan og Lierne innenfor tekniske tjenester som byggesak, plan, GIS, oppmåling og byggetilsyn som trådte i kraft 01.01.2019. Grong er vertskommune. Det arbeides også med muligheten for samarbeid om felles vann- og avløpsingeniør.

Grong er vertskommune for Høylandet og Overhalla innenfor brann- og redningstjeneste. Grong er vertskommune for legevakt og veterinærvakt for Lierne Høylandet, Namsskogan og Røyrvik. Grong er vertskommune for legetjenesten i Namsskogan. (Planstrategi 2016-2019)

Grong er medlem i vertskommunesamarbeid på lønn hvor Namsskogan kommune er vertskommune. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

3.2.2 Investeringsplaner

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 er det planlagt med flere ulike investeringsprosjekt i planperioden. Under er det listet opp de investeringsprosjektene som er større enn fem millioner kroner.

- Nytt tilbygg Ekker barnehage 5 mill
- Renovering basseng 28 mill
- Kapasitetsøkning Formofoss vannverk – Bjørgan 9,5 mill
- Grong næringspark infrastruktur 13,6 mill
- Renovering brannstasjon 10 mill
- Stedsutvikling Grong sentrum 6 mill
- Helsefløy 16 mill
- Brannverntiltak GHO 9 mill

3.3 Tidligere revisjoner og tilsyn

I forrige risiko- og vesentlighetsanalyse fra 2016 ble følgende områder trukket fram.

- Økonomistyring
- PPT
- Barnevern
- Helse og omsorg
- Familiebasen/ miljøarbeidertjenesten (Integrering av flyktninger)
- Omorganiseringer
- Sykefravær

Grong kommune har de siste fem år hatt følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt:

- Samhandlingsreformen 2014
- Byggesak – saksbehandling og brukerperspektiv 2016
- Behandling av konsesjonssøknader i landbruket 2018
- Flyktingetjenesten Grong 2019 - pågår

Grong kommune har de siste fem år hatt følgende selskapskontroller:

- Selskapskontroll Midtre Namdal Avfallsselskap 2019

Fylkesmannen har de siste årene hatt følgende tilsyn:

- Forvaltningskompetanse grunnskole Grong kommune 2018
- Tilskuddsforvaltning landbruksområdet i Grong kommune 2018
- Kommunal beredskapsplikt inkl. helsemessig og sosial beredskap i Grong kommune 2018
- Tilsyn med Grong kommune som barnehagemyndighet 2019

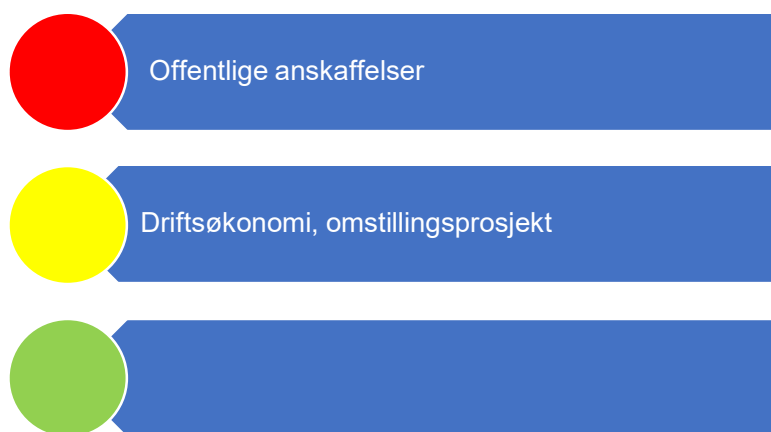
Helsetilsynet har i 2018 gjennomført tilsyn i Grong kommune med beredskapsplikt og helsemessig og sosial beredskap.

4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifisere områder hvor det anbefales å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med risiko og vesentlighet menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom angjeldende forhold inntreffer. Rød, gul og grønn fargekode indikerer at revisors samlede vurdering av risiko og vesentlighet tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon er henholdsvis høgt, middels og lavt.

4.1 Kommuneorganisasjonen

Figur 2 er en oppsummering av risikovurderingene som er gjort relatert til økonomi og i fortsettelsene presenteres bakgrunnen for vurderingene.

Figur 2. Risikovurdering økonomi

Grong kommune er inne i en omstillingsperiode for å tilpasse seg reduserte inntekter. I økonomiplan for perioden 2020-2023 redegjøres det for utfordringer knyttet til å redusere utgiftssiden og ytterligere for å begrense bruken av frie fond for å få dekke opp merforbruk. Revisor vurderer at det er risiko knyttet til gjennomføring av omstillingsprosessen og måloppnåelse grunnet usikkerhet knyttet til lavt nivå på inntekts og formuesskatt, usikkerhet omkring flere inntektsposter og utgiftsposter. Det igangsatte omstillingsprosjektet er et tiltak for å møte utfordringene, men kommunen sjøl stiller spørsmål med om det er tilstrekkelig.

Revisor vurderer at det er risiko knyttet til offentlige anskaffelser. Dette begrunnes i at det er mange i organisasjonen som gjør innkjøp og at det er usikkerhet knyttet til hvilke rammeavtaler som kommunen har.

4.1.1 Økonomi

Tabell 4. Økonomisk situasjon

Økonomisk situasjon	Grong			Kostra-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	3,7	2,7	2,0	3,6	2,2
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	2,4	1,9	2,9	1,4	1,2
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	23,1	13,7	18,6	28,7	21,8
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	81,4	70,6	66,8	30,4	42,3
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	123,1	112,3	118,8	89,0	105,6
Frie inntekter per innbygger (kr)	64312	68325	69785	77500	55124
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	9,3	12,8	13,4	13,8	11,2
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	39,8	15,5	6,6	14,6	15,2
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	21	45,9	-8,8	26,4	25,8

Kilde: SSB

Tabell 4 viser at netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter har gått ned fra 3,7 prosent i 2016 til 2,0 prosent i 2018. I 2018 kommer Grong kommune under gjennomsnittet for landet utenom Oslo. Teknisk beregningsutvalg anbefaler et netto driftsresultat på 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

Grong kommunestyret har i møtet 12.09.2019, sak 35/2019 vedtatt følgende finansielle måltall:

- Netto driftsresultat minimum 1,75 prosent av driftsinntektene
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene, bør ikke overstige 120%.
- Disposisjonsfond, minimum 7,5% av driftsinntektene.
- Arbeidskapitalen bør utgjøre minst 15%

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter for 2018 ligger over kommunens eget måltall.

Tabell 4 viser også at arbeidskapitalen i 2018 er lavere enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo, men høyere enn kommunens eget måltall. Grong kommune ligger høyt når det gjelder netto renteeksponering og langsiktig gjeld sammenlignet med KOSTRA-gruppa og landet. Grong har mer frie inntekter per innbygger enn landet, men litt mindre enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppa. Brutto investeringsutgifter i forhold til brutto inntekter har sunket i perioden 2016-2018. Egenfinansieringen av investeringer i prosent av totale brutto investeringer er -8,8

prosent i 2018. Revisor har ingen god forklaring på hvorfor egenfinansieringen blir negativ uten å undersøke nærmere bakgrunnen for nøkkeltallet. Dette er ikke gjort i denne omgang.

Ved utgangen av 2018 viser regnskapet for Grong kommune et opparbeidet premieavvik på litt over 15 millioner. Det betyr at det er pensjonsutgifter som er betalt, men ikke utgiftsført. Dette gir likviditetsutfordringer. Det er opprettet et fritt disposisjonsfond (premieavviksfond) på 16,5 millioner, men det er usikkert om dette er tilstrekkelig framover. (Årsberetning 2018)

Grong kommune har eiendomsskatt og er nå i gang med å ny alminnelig taksering av kommunens eiendommer da det har gått 10 år siden forrige taksering. Dette vil trolig medføre et høyere takstgrunnlag. Det er knyttet usikkerhet til eiendomsskatten ettersom kommunen ikke har oversikt over hvordan de nye takstene vil slå ut økonomisk for kommunen. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

I årsmeldingen for 2017 beskrives det at kommunen de senere årene har tapt betydelige inntekter på kraftverksbeskatning og at det er vanskelig å beregne hvordan disse inntektene vil utvikle seg framover. I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 omtales det at endringer i inntektsgrunnlaget relatert til flyktninger og kraftinntekter gir en utfordrende økonomisk drift sammen med utgiftsøkninger knyttet til brukere med ekstra behov for bistand. Det ble startet et omstillingsprosjekt i 2018. Det må arbeides videre i økonomiplanperioden med å oppnå balanse i budsjettene uten å bruke frie fond. Det ligger inne ca. 10,8 millioner i innsparing i planperioden. Frie fond brukes til å få budsjettene i balanse.

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 går det fram at befolkningsutviklingen og sammensetningen er avgjørende for beregningen av rammetilskuddet som kommunen får. I årsmeldingen for 2018 beskrives kommuneøkonomien som utfordrende blant annet på grunn av nedgang i folketallet og redusert bosettingstall for flyktninger, pensjonsutgifter, lønnsutvikling og kapitalutgifter og behovet for kommunale tjenester. God økonomiske resultater de senere årene har gitt kommunen muligheter til å sette av midler til fond, noe som er avgjørende for å sikre en stabil driftssituasjon samt å kunne fokusere på utviklingstiltak. Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 peker på et fortsatt omstillingsbehov og det vil være en løpende utfordring å beholde og utvikle kvaliteten i tjenestetilbudet.

Finans

Tabell 5. Finansiering av driften

Nøkkeltall	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andre driftsinntekter, ekskl. mva-kompensasjon	23,8	22,1	20,7	15,1	11,7
Andre statlige tilskudd til driftsformål	7,1	11,2	9,4	8,6	4,8
Brutto inntekt fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon	0,7	1	1	2,2	0,4
Eiendomsskatt totalt	4,3	3,3	3,3	4,6	3,2
- herav Eiendomsskatt annen eiendom	3,2	2,3	2	3,6	1,4
- herav Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer	1,1	1	1,3	0,9	1,7
Kompensasjon for merverdiavgift i driftsregnskapet	2	1,9	2	2,4	2,1
Rammetilskudd	29,7	28,6	29,2	35,8	30,3
Salgs- og leieinntekter i driftsregnskapet	16,3	16,2	17,7	13,9	14,4
Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt	16,9	16,7	17,6	19,3	33,5
- herav Naturressursskatt	1,5	1,4	1,8	1,9	0,3

Kilde: SSB

Tabell 5 viser at Grong kommune har mer i andre driftsinntekter og andre statlige tilskudd til driftsformål enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Når det gjelder den totale eiendomsskatten ligger Grong på nivå med landet, men Grong henter en større andel fra annen eiendom. Grong kommune ligger på halvparten av skatteinngang i forhold til landet utenom Oslo og en del av dette er en større andel naturressursskatt.

I intervjuet med kommuneledelsen høsten 2018 fortelles det at kommunen har penger i banken og lån i kommunalbanken. Det framgår av årsmeldingen for 2018 at all likviditet i kommunen er plassert i bank. Det er ikke inngått finansielle leasingavtaler, framtidige renteavtaler eller rentebytteavtaler i perioden. Grong har sammen med andre namdalskommuner inngått rammeavtale med KLP og Kommunalbanken i forhold til lån. Kommunen har lån med både flytende og fast rente. (Årsmelding 2018)

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 går det fram at kommunen har inngått ny fastrenteavtale på 328,2 millioner for fire år. I tillegg er det et fastrentelån på 26 millioner og resterende lån på ca. 31 millioner har flytende rente. Når det gjelder finansiering av de nye investeringene så er planen å bruke fondet med utbytte fra NTE til å betjene rente- og avdragsbelastningen for noen av de planlagte investeringene.

Finans og økonomireglementet er gjennomgått i 2018. Finansforvaltningen er innbakt i økonomireglementet.

Budsjetteringsprosessen og budsjettoppfølging

I årsmeldingen for 2018 går det fram at rådmann ikke er fornøyd med at det på områder hvor det ble signalisert merforbruk legges fram et regnskap med såpass store mindreforbruk og peker på at her må rapporteringen bedres og bli mer nøyaktig. Hyppigere budsjettreguleringer er ett av tiltakene som iverksettes. Videre må økonomioppfølgingen prioriteres høyere fra avdelingsledere samt at det synes nødvendig med ytterligere opplæringstiltak.

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 går det fram at budsjett og økonomiplan som legges fram i 2019 bygger på kommunens nye visjon og vedtatte politikkområder, som er næring, kultur, helse, oppvekst og regionsenter. I dokumentet er det et eget kapittel som beskriver hvordan årsbudsjettet blir til.

Økonomisk internkontroll

Tabell 6. Økonomisk internkontroll

Økonomisk internkontroll	Grong			Kostra-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel av totale utgifter til politisk styring	0,7	0,7	0,9	1,2	0,7
Andel av totale utgifter til kontroll og tilsyn	0,6	0,6	0,3	0,4	0,2

Kilde: SSB

Tabell 6 viser at Grong kommunes andel av utgifter til politisk styring og kontroll og tilsyn ligger omtrent på nivået til landet utenom Oslo

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 fortelles det at kommunen tok i bruk nytt økonomisystem i 2017 og det har vært med å bedre internkontrollen. I møtet informeres det om at risikoen for feil er størst i forbindelse med merverdiavgift. Dette skyldes at regelverket er vanskelig og rigid og at det håndteres strengere. Det er utfordringer med å få gehør hos de som er ute på avdelingene. Det er lagt inn noen økonomiske kontroller i Visma.

Ressurskrevende tjenester er gjenstand for vurderinger basert på skjønn. Videre er det skjønnsvurderinger i forbindelse med regnskapsestimater, tapsavsetninger, verdivurderinger av investeringer, nedskrivning av varige driftsmidler og garantier mv.

Kommunen har ikke inventar og utstyrslistene lengre. Det ble for krevende å vedlikeholde.

Offentlige anskaffelser

I møtet med ledelsen høsten 2018 fortelles det at alle gjør innkjøp. Kommunen bruker rammeavtaler, men etter at det ble ny fylkeskommune har det vært vanskelig å se hvilke avtaler som gjelder for kommunene. Det finnes noen rammeavtaler lokalt i Namdalen. Det er usikkerhet omkring anskaffelsesprotokoller for det skjer ute på avdelingene. Det blir laget protokoller på teknisk og det er mest aktuelt for dem.

4.1.2 Organisasjon

I figur 3 er risikovurderingen innenfor organisasjon oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 3. Risikovurdering organisasjon

Aktuelt tema kan være medarbeiderundersøkelser og kompetanseplaner.

Kommunen opplyser at det arbeides med kvalitetssystemet Compilo og at rutiner legges inn. På noen områder opplyses det at rutiner er under utarbeidelse. Revisor vurderer at det er en moderat risiko knyttet til kvalitetssystemet, fordi det tyder på at det ikke er tatt ordentlig i bruk og da har ikke kommunen kontroll med avvikene sine heller.

Omstillingsprosjektet vil berøre ansatte ved at stillingsressurser reduseres. Samtidig er det områder hvor kommunen har behov for å rekruttere personell og kanskje problemer med å rekruttere riktig kompetanse. Kompetanseplan innenfor helse og omsorg er satt på vent i som følge av omstillingsprosjektet. Revisor vurderer at det er risiko forbundet med personalarbeid, rekruttering og kompetanse.

Grong kommune har nærværsmål som det er arbeidet mot over lengre tid, men målet ser ut til å være krevende å oppnå. Revisor vurderer at det er en moderat risiko knyttet til at kommunen jobber mot krevende målsettinger over lengre tid uten å lykkes. Det innebærer at organisasjonen bruker tid på en satsing som ikke gir ønskede resultater og at det kanskje burde vært gjort korrigeringer.

Organisering

I 2018 vedtok kommunestyret prosjektplan for omstillingsprosess for Grong kommune 2018-2021. I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 går det fram at netto driftsutgifter må reduseres betydelig og dette medfører at det må til stillingsreduksjoner i årene som kommer.

Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling

Både i årsmeldingen for 2017 og 2018 vises det til oppfølging av ny forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten og at det ikke er igangsatt noe prosjekt på dette, men at berørte ledere informert.

I årsmeldingen for 2018 er et av tiltakene å utarbeide med kompetanseplan for helse og omsorg. Dette tiltaket er ikke iverksatt med den begrunnelse at resultatet av det igangsatte omstillingsprosjektet i innenfor pleie og omsorgssektoren vil kunne være styrende for revidering av kompetanseplanen.

Handlingsrommet for kompetanseheving er blitt svært begrenset som følge av reduserte økonomiske rammer. Dette er svært uheldig både i forhold til nødvendig kompetanseheving hos ansatte, men også for å være en attraktiv arbeidsgiver ved rekruttering av nye ansatte. Samtidig ser kommunen at økte kompetansekrav på de enkelte fagområder øker som følge av nasjonale krav. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

Grong kommune har en arbeidsgiverstrategi for perioden 2011-2020 med mål om å skape et godt arbeidsmiljø som bidrar til trivsel, motivasjon, stolthet, kreativitet og effektivitet og et mål om å sikre at sykefraværet fortsatt reduseres og holdes på et lavt nivå, gjennomsnittlig 5 prosent innen 2020 for hele organisasjonen. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

I planstrategien for 2016-2019 pekes det på at rekruttering av kompetent arbeidskraft er et større problem enn arbeidsledighet, og at det i de senere årene har det vært utfordringer både for privat næringsliv og offentlig tjenesteyting å rekruttere kompetente arbeidstakere. Grong har utfordringer med å rekruttere sykepleiekompetanse. I takt med økt digitalisering og teknologiutvikling innenfor tjenestene, ser kommunen et økende behov for kompetanse innenfor it/teknologi i kombinasjon med fagkunnskap. Dette vil være et område som det vil være viktig å ha fokus på i fremtidig rekruttering av ansatte.

Kommunedirektørens internkontroll og kvalitetssikring

I årsmeldingen for 2018 skriver rådmannen at det i 2018 har vært lagt fram flere sluttregnskap for utbyggingstiltak som er ferdigstilt og jevnt over viser disse oversiktene at kommunen har god økonomisk styring på investeringstiltakene.

I handlingsplanen for 2018 er et av tiltakene å følge opp og implementere ny forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten som trådte i kraft 1. januar 2017. Denne forskriften erstatter tidligere internkontrollforskrift. Det rapporteres i årsmeldingen at det ikke er igangsatt noe felles prosjekt på dette, men at de berørte lederne er informert om forskriften.

I møtet høsten 2018 opplyses det at kommunen har laget et system for kontrollspor og rutinen ligger inne i kvalitetssystemet. Kommunen har ikke klart å gjennomføre ledelsens gjennomgang og nå er avdelingslederne ansvarlig. Det var mangler på brann, og teknisk hadde ikke klart å avdekke at det ikke var fulgt opp. Nå er rutinene i Compilo og ansvarlig får beskjed.

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 er et av utviklingstiltakene for kommuneorganisasjonen å innføre en ny versjon av kommunens kvalitetssikringsprogram Compilo med tilhørende opplæring. Det opplyses at kvalitetssystemet Compilo brukes og nye rutiner utarbeides og legges inn. Avvikssystemet i Compilo er tatt i bruk til en viss grad.

Helse miljø og sikkerhet (HMS)

Tabell 7. Sykefravær

Sykefravær	Grong			Kommuner samlet
	4.kvartal 2015-3. kvartal 2016	4.kvartal 2016-3. kvartal 2017	4.kvartal 2017-3. kvartal 2018	4.kvartal 2017-3. kvartal 2018
Samlet sykefravær	10,42	9,11	10,19	9,84
Legemeldt sykefravær	9,21	7,78	8,73	8,45
Sykefravær undervisning	9,46	11,7	10,63	8,49
Sykefravær barnehager	10,37	12,93	16,89	12,25
Sykefravær helse, pleie og omsorg	9,67	7,3	9,04	11,12

Kilde: KS

Tabell 7 viser at samlet sykefravær i kommunen ligger omkring nivået for kommunene samlet og det er også situasjonen for legemeldt sykefravær. Av tabellen går det fram at sykefravær

innenfor undervisning og barnehage er relativt høyere i Grong enn for kommunene samlet, mens det innenfor helse, pleie og omsorg har et lavere nivå.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at utviklingen i sykefraværet har vært positiv den siste tiden og kommunen ligger under gjennomsnittet i landet. Det er fokus på arbeidsgivers styringsrett, personalsamlinger og nærvær. Det pekes på at avdelingslederne har en nøkkelrolle her og det er krav om medarbeidersamtaler. Det er et aktivt arbeidsmiljøutvalg som arbeider med sykefravær. Det er gjennomført brukerundersøkelser og bedriftshelsetjenesten har gjennomført arbeidsmiljøundersøkelser.

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 er nærværarbeid et felles utviklingstiltak. Dette omfatter et helhetlig arbeid for å øke nærværet, mer fokus på holdningsskapende arbeid og det fraværet som er relatert til private forhold utenom.

Grong kommune har vært tilknyttet IA-avtalen siden 2003. Den ble revidert i 2018 og gjelder fram til utgangen av 2022. En viktig del av HMS arbeidet er arbeidet med kvalitetssikrings-systemet. I møte med kommuneledelsen høsten 2018 fortelles det at HMS utfordringer er slag og andre ubehageligheter forekommer på demensavdeling. Det har tidligere vært avvik på NAV, men det er en stund siden.

Etikk og varsling

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at det har vært varsling mot ordføreren, men rådmannen definerer ikke det som et avvik. Saken håndteres av Kontrollutvalget i kommunen. Kommunen har et varslingsreglement og personalsjefen informerer i mellomlederforum og nyansatte informeres.

Saksbehandlingen og arkiv

I handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 er arkiv et felles utviklingstiltak, hvor målet er å få godkjent ny arkivplan i 2020. Med de skisserte innsparingstiltakene er det en utfordring å ferdigstille arkivplanen.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at kommunen ble sett i kortene på behandling av konsesjonssaker og opplevde det som greit. Høringssaker fra offentlige myndigheter har ofte korte frister slik at det ikke er mulig å ta saken til formannskapet.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

I møte med kommuneledelsen høsten 2018 fortelles det at kommunen har personvernombud. Kommunen opplever at det stilles store krav og kommunen har deltatt i flere felles prosjekter i

Namdalen. Kommunen har gjort kartlegginger og er på tur over i en driftsfase. Det er en autorisasjonsportal og håndteres av IKT-selskap. Servere står på Steinkjer.

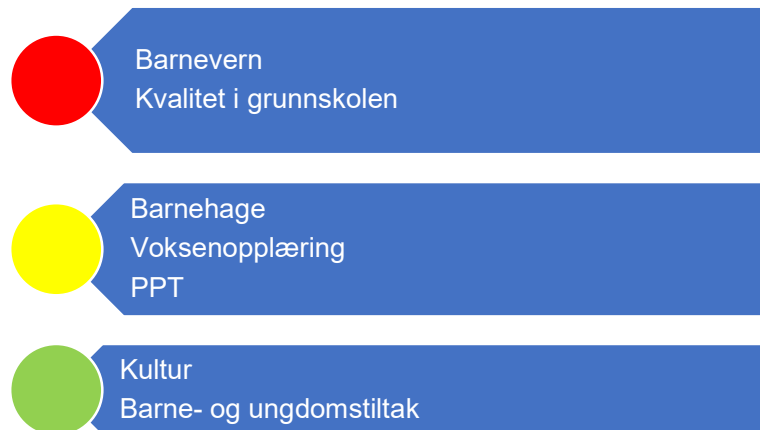
Beredskapsplaner og risiko- og sårbarhetsanalyser

Grong kommune gjennomførte i 2014 et omfattende arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser og en egen sak ble behandlet i kommunestyret i 2015. I årsmeldingen for 2018 pekes det på at en ny gjennomgang bør gjennomføres i 2019/2020. I handlingsprogram og økonomiplan er innføring av nytt beredskaps- og varslingsystem med tilhørende opplæring.

4.2 Tjenesteområdene

4.2.1 Oppvekst

I figur 4 er risikovurderingen innenfor oppvekst oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 4. Risikovurdering oppvekst

Barnevern er et interkommunalt samarbeid med Grong som vertskommune. Kommunen har høge driftskostnader og en større andel barn i tjenesten enn landet ellers. I tillegg har kommunen utfordringer med å ha en stabil bemanning. Disse forholdene gjør at revisor vurderer at det er stor risiko på området.

Kvalitet i skole vurderes også som et område med stor risiko. Dette begrunnes med varierende og til dels lave resultater på nasjonale prøver og lavt nivå på grunnskole poeng. Kommunen har arbeidet med vurdering for læring, men dette har ikke gjort noe utslag på elevens vurdering i elevundersøkelsen. Elevene scorer også lavt på noen av de andre områdene i elevundersøkelsen.

Barnehage vurderes som et område med moderat risiko. Dette er knyttet til økende kostnader kombinert med barn som krever flerkulturell og spesialpedagogisk kompetanse. Sykefraværet har også vært høgt.

Revisor vurderer at voksenopplæringen er forbundet med moderat risiko. Dette er et område hvor som påvirkes av flyktninger i stor grad, og usikkerheten omkring antallet flyktninger gjør at det må gjøres raske tilpasninger. Det er gjennomført forvaltningsrevisjon på flyktningetjenesten i 2019.

PPT er som barnevernet et interkommunalt samarbeid med Grong kommune som vertskommune og sliter også med å ha en stabil bemanning og nok ressurser til systematisk arbeid. Et økende behov for spesialundervisning i skolen betyr at PPT får flere individrettede oppgaver og det systematiske arbeidet blir salderingsposten. Revisor vurderer at det er en moderat risiko innenfor PPT.

Opplæring

Tabell 8. Skole

Skole	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel elever med spesialundervisning	8,6	6	6,6	10,1	7,9
Gruppestørrelser	15,1	12,5	12,9	10,4	16,2
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,4	39,4	38,8	41,6	41,7
Mestringsnivå 3-5 NP: regning 8. trinn	86,2	61,5	:	64,4	69,6
Mestringsnivå 3-5 NP: lesing 8. trinn	82,8	65,4	71,4	70,4	73,5
Andel lærere med universitets-/høgskole-utdanning, med pedagogisk utdanning	77,6	78,3	75,9	75,5	77,6
Andel lærere med universitets-/høgskole-utdanning, uten pedagogisk utdanning	:	10	18,5	14,1	14,4
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	:	11,7	5,6	10,3	8
Andel faglærte i skolen (GSI)	0,83	0,81	0,84	.	.
Skoletrivsel fra Ungdata, i prosent	.	59	.	.	65
Blir mobbet fra Ungdata, i prosent	.	4	.	.	8
: tall kan ikke offentliggjøres, . tall forekommer ikke					

Kilde: SSB, GSI og Ungdata

Tabell 8 viser at Grong kommune har en lavere andel elever med spesialundervisning enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Kommunen ligger under landet når det gjelder gruppestørrelse og oppfyller dermed lærernormen. Det går fram av tabellen at mestringsnivået i regning og lesing svinger mellom årene, og at grunnskolepoeng er jevnt lavere enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Tabell 8 viser også at elevene i Grong scorer lavt på trivsel. Ungdata undersøkelsen sammenlignet med landet. Elevundersøkelsen viser at elevene på tidende trinn skoleåret 2019/20 scorer lavt på elevdemokrati og medvirkning, vurdering for læring, læringskultur og motivasjon. På tiende trinn oppgir 17,2 prosent av elevene at de blir mobbet 2-3 ganger i måneden eller oftere, mens det på landsbasis er 6,6 prosent på landsbasis.

Det er utarbeidet en tilstandsrapport (Kvalitetsmelding) for skolene i Grong kommune. Den er fra 2017 og er behandlet i kommunestyret i 2018.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at det gjennomføres brukerundersøkelse på skolene. Skolene har bra resultat kvalitet. Det er ikke spesiell høy andel med spesialundervisning, men det er mange anbefalinger om behov. Kommunen hadde per november 2018 en 9A sak som var meldt til Fylkesmannen (elevens psykososiale miljø). I planstrategi 2016-2019 opplyses det at skolene i Grong har vurdering for læring som et av sine hovedsatsingsområder og at de fra 2016 har deltatt i statens 2-årige prosjekt - *Vurdering for læring - pulje 7*. Resultatene fra elevundersøkelsene viser at elevene på tiende trinn har relativt stabil la score på vurdering for læring.

I budsjettdokumentet for 2020 vurderes det som en utfordring å organisere et godt og forsvarlig undervisningstilbud ved skolene i en periode med innsparinger samt at det er et økende behov for spesialundervisning og å klare å tilby fremmedspråklige elever god undervisning. I tillegg er det utfordringer med å ha stabilitet i bemanningen gjennom å unngå sykemeldinger og iverksette fagfornyelsen (nye læreplaner). Det er også utfordringer knyttet til å følge opp IKT-satsinga i skolene.

Grong kommune har fire barnehager og har full barnehagedekning. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023) I tabell 9 viser noen nøkkeltall for barnehageområdet.

Tabell 9. Barnehage

Barnehage	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	92,9	91,7	96,5	88,8	92,1
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent)	35,4	35,6	38,6	32,4	40,8
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	3,1	2,5	3,6	3,1	3,7
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)	90	86,7	100	81,3	81,9
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	9,7	10,8	10,9	7,8	14,3
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	127321	149205	179114	166867	153538

Kilde: SSB

Tabell 9 viser at en større andel av barn i alderen 1-5 år går i barnehage i Grong i 2018 enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Andelen barn som får ekstra ressurser er på nivå med landet. Netto driftsutgifter til barnehager har økt i kroner betydelig i perioden 2016-2018, mens andelen netto driftsutgifter til barnehage har hatt en svak økning og ligger under nivået for landet, men over nivået i KOSTRA-gruppa. Tabell 9 viser også at andelen barnehagelærere i forhold til grunnbemanningen er lavere i Grong enn landet utenom Oslo, men høyere enn KOSTRA-gruppa.

Innenfor barnehageområdet er det interkommunalt samarbeid om utviklingsarbeid og kompetanseheving med en felles koordinator i Lierne. (Planstrategi 2016-2019)

I budsjettdokumentet som ble behandlet høsten 2019 vises det til utfordringer med å ha stabilitet i bemanninga ved å unngå sykemeldinger, å ha tilstrekkelig kompetanse og gi et godt tilbud til fremmedspråklige barn og å ha tilstrekkelig kompetanse for å møte det økende behovet for spesialpedagogisk hjelp i barnehagene. Videre opplyses det i forhold til budsjettet for 2020 at barnehagene er høsten 2019 innenfor regjeringens foreslåtte minimum på 44 prosent pedagogisk bemanning av totalbemanningen, men at økt behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehagene og mange flerkulturelle barn med særskilt språkopplæring fører til at det blir krevende.

I årsmeldingen for 2018 pekes det på at det er mye fravær i barnehagene av ulike årsaker, og det er utfordringer med å få tak i vikarer. I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at det er mangel på barnehageplasser i sentrum, mens det er ledige plasser på Bergsmo. Det gjennomføres brukerundersøkelser og kommunen har ingen dispensasjoner fra kravet om pedagogisk kompetanse hos barnehagestyrer.

PPT

I årsmeldingen henvises det til et tiltak om økt fokus på systemrettet arbeid, men at man i 2018 på grunn av vakans har måttet prioritere individrettet arbeid og sakkyndig arbeid. I planstrategien 2016-2019 står det at PPT har som mål å jobbe bedre på systemrettet arbeid.

Grong kommune er vertskommune for samarbeidet på PPT og barnevern. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

Barnevern

Tabell 10. Barnevern

Barnevern	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Ansatte pr. 1000 innbygger 0-17 år	7,5	6,5	5,9	-	5,5
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger 0-22 år (kr)	14947	13440	15117	12709	8319
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	8,3	6,6	5,3	5,9	4,5
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (prosent)	9,5	6,5	5,9	5,9	3,9
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	18	14,6	16,4	15,9	18,9
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	9,7	8,4	6,8	8	5
Andel meldinger i alt som behandles innen 7 dager	97,8	100	96,4	98	98,8
Andel meldinger som går til undersøkelse innen 7 dager	89,1	72,7	96,4	84,2	81,5

Kilde: SSB

Tabell 10 viser at andelen ansatte innenfor barnevern har sunket i perioden 2016-2018, men ligger fortsatt over nivået for landet utenom Oslo. Grong har høyere netto driftsutgifter til barnevernstjenesten per innbygger i alderen 0-22 år enn KOSTRA-gruppa og nesten det dobbelt av landet utenom Oslo. Grong kommune har en høyere andel barn med melding og barn med barnevernstiltak enn landet utenom Oslo.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 fortelles det at det jobbes bra innenfor barnevernområdet og at Grong er vertskommune. Barnevern er samlokalisert sammen med PPT. Det er samlet over 22 årsverk og det er bra kompetanse. Kommunen har fått gode tilbakemeldinger fra Fylkesmannen. Kommunen har deltatt i et omfattende kompetansehevingsprosjekt og er ajour.

Ved månedsskiftet august – september 2019 kom det flere oppsigelser. I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 er det en utfordring både innenfor PPT og barnevern å stabilisere bemanningen slik at alle stillingshjemler er besatt og tilrettelegge slik at det er attraktivt å arbeide i tjenesten. Det er også usikkerhet knyttet til om en kommune velger å tre ut av samarbeidet fra 2021.

Voksenopplæring

I forbindelse med møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at det har vært en reduksjon fra 130 til 70 elever i voksenopplæringen. Dette gir utfordringer i forhold til styringen på området fordi mye informasjon ligger i systemer som kommunen ikke har innsyn i.

I budsjettdokumentet for 2020 og økonomiplan 2020-2023 beskrives utfordringene med uforutsigbarhet i elevtallet, som påvirker inntekter (statstilskudd) og nivå på bemanningen, samt å tilpasse og organisere undervisningen ut fra det elevtallet enheten til enhver tid har. Det er også utfordringer med å rekruttere ansatte med realfagskompetanse.

Kultur/ barne- og ungdomstiltak

I 2017 åpnet kulturhuset Kuben. I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 er et av utviklingsmålene å videreutvikle Kulturhuset Kuben som regionalt senter for kulturtilbud og konferanseplass. I samme dokument beskrives utfordringer knyttet til å videreføre gode driftsmessige løsninger i samspill med alle brukergrupper innenfor kulturområdet.

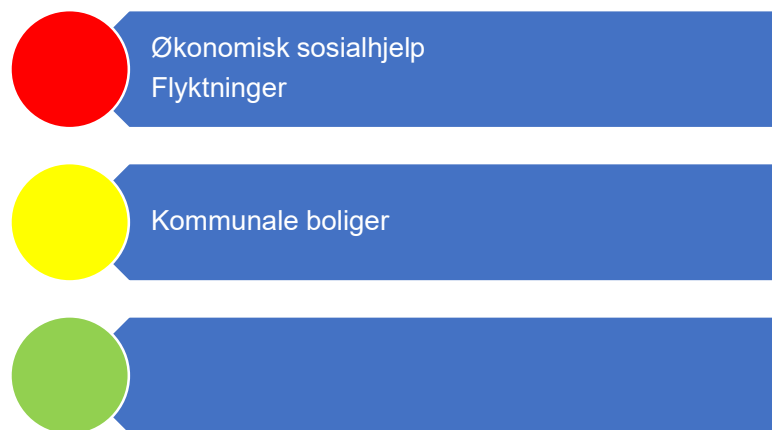
Et av tiltakene i handlingsplanen for 2018 er videre utvikling av musikk- og kulturskolen med mål om å øke aktiviteten og tilby flere aktiviteter. Det er stor aktivitet på kultur- og musikkskole. Den har egen rektor og henter lærekrefter fra hele regionen. I budsjettdokumentet som ble framlagt høsten 2019 er det en utfordring med videre utvikling av musikk- og kulturskolen med mål å øke elevmassen og tilby flere aktiviteter. Videreutvikle samarbeidet med korpsene og øke aktiviteten ved mer direkte samarbeid med barnehage, SFO og skole. Arbeide med å utvikle kulturskolen til å bli et kulturpedagogisk ressurscenter for både skoler, barnehager og frivillig kulturliv.

Kommunen har nytt bibliotek og bra med idrettsanlegg, men de er utfordrende å holde vedlike. Kommunen mangler svømmehall og har avtale med Namsskogan og muligheter for å bruke Høylandet. Kommunen har netto 1,5 millioner i driftskostnader for dette tilbudet.

I planstrategi 2016-2019 går det fram at Grong kommune i flere år har arbeidet med forebygging og generelt ungdomsarbeid mot egne ungdommer og ungdommer som bor på hybel i kommunen. Hjelpetjenesten YES er et resultat av ungdomsarbeidet.

4.2.2 Velferd

I figur 5 er risikovurderingen innenfor velferd oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 5. Risikovurdering velferd

Revisor vurderer at det er høy risiko knyttet til økonomisk sosialhjelp begrunnet i et stort antall brukere og at NAV ikke har kapasitet til å analysere utbetalingene på sosialområdet. Det ligger også en risiko i å etablere et vertskommunesamarbeid på et område hvor kommunen selv ikke har god nok oversikt over utbetalingene.

Antallet flyktninger her usikkert og det er utfordrende for kommunen å tilpasse tjenestene, både opp- og nedskalering av tjenestene. Antallet flyktninger har også betydning for aktiviteten innenfor voksenopplæring, behovet for kommunale boliger og økonomisk sosialhjelp. En flyktningetjeneste som arbeider godt, gir flyktningene gode muligheter for å klare seg selv på sikt og dermed bidra til kommunene med skatteinngang i stedet for å være avhengig av tjenester fra NAV.

Grong kommune har mange kommunale boliger og har en strategi med salg av kommunale boliger og delta i nye boligprosjekter. Revisor vurderer at det er en moderat risiko forbundet med en stor boligmasse og strategien, men samtidig kan dette ses i sammenheng med flyktningene sitt behov for boliger og at det kan være et tiltak i fornyelse av boligmassen. Selv

om kommunen har en høy bruk av startlån og bostøtte, kan det være nyttig å se disse forholdene i sammenheng.

Økonomisk sosialhjelp

Tabell 11. Økonomisk sosialhjelp

Økonomisk sosialhjelp	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Sosialhjelpsmottakere (antall)	104	117	124	2195	118964
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall)	15	15	33	1136	61467
Andel mottakere av økonomisk sosialhjelp 18-24 år	38,5	33,7	30,6	15,7	20,3
Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	24,0	35,9	22,6	25,7	37,3
Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	59,6	56,4	49,2	33,2	41,8

Kilde: SSB

Tabell 11 viser at antallet sosialhjelpsmottakere i Grong øker og at det er mange barn i familier som mottar sosialhjelp. Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 18-24 år har gått ned, men er fortsatt høyere enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Andelen sosialhjelpsmottakere som mottar sosialhjelp i seks måneder eller mer har gått ned og ligger under nivået i KOSTRA-gruppa og landet. Andelen sosialhjelpsmottakere hvor sosialhjelpen er viktigste kilde til livsopphold har også gått ned, men ligger betydelig over KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo.

Utbetalingene til sosialhjelp har steget jevnt de siste årene og i 2018 har det stagnert noe. Årsaken er økt behov hos brukerne. I møtet med ledelsen i kommunen høsten 2018 opplyses det at det brukes ganske store beløp på økonomisk sosialhjelp blant annet til ungdommer som dropper ut av skole og flyktninger som er ferdig med introduksjonsopplegget. NAV har ikke kapasitet og det er mye å ta tak i forhold til arbeidsplikten.

I handlingsplanen for 2018 er det et tiltak om analyse av rutiner og utbetalinger på sosialhjelpsområdet. På grunn av stor arbeidsmengde på området har det ikke vært tid til å gjennomføre en analyse av utbetalingene på sosialområdet. Det arbeides med å utarbeide felles rutiner på sosialområdet i Indre Namdal. (Årsmelding 2018)

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 pekes det på utfordringer med å sikre gode og stabile tjenester til tross for innsparinger, samt å redusere forbruket av sosialhjelp og utøve sosialt arbeid, spesielt i forhold til at flere har behov for bo veiledning og råd og veiledning

for å bli selvforsørget. Det er et utviklingsmål å utrede og iverksette et vertskommunesamarbeid i Indre Namdal innenfor NAV med Grong som vertskommune.

Kommunale bolig

Tabell 12. Kommunale boliger

Kommunale boliger	Grong			KOSTRA- gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Totalt antall kommunalt disponerte boliger (antall)	206	198	187	2833	97142
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	84	83	79	39	21
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner (kr)	5543	1842	611	2383	1526
Lønnsutgifter per eid kommunal bolig (kr)	8812	7700	10782	9471	9560
Andel nye søkere som har fått avslag på kommunal bolig (prosent)	11	19	14	31	29
Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbyggere (antall)	3,6	2,1	2,9	2,8	1,4
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)	23,1	18,3	15,6	8,5	14,6

Kilde: SSB

Tabell 12 viser at Grong kommune har disponerer et stort antall boliger per 1000 innbygger i forhold til KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo, selv om antallet har gått ned de siste årene. En lavere andel av søkerne får avslag på kommunal bolig sammenlignet med KOSTRA-gruppa og landet. Grong har ligget noe høyere på andelen boliger som er godkjent for finansiering med startlån og andelen husstander tilkjent statlig bostøtte.

Kommunen har en boligpolitisk handlingsplan 2016-2024.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at kommunen har nesten 200 boenheter og har dermed et stort antall i forhold til antall innbyggere. Kommunen har en filosofi om å selge unna boliger. Kommuner kjøper boliger og selger videre. Kommunen er med i byggeprosjekter for at det skal bygges nye boliger.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 er det et utviklingsmål å initiere at leietakerne i kommunale boenheter gis muligheten for å kjøpe bolig. Videre at kommunen skal fortsette strategien med salg av borettslagsleiligheter og andre utvalgte boligbygg samt å delta i utvikling av nye boligprosjekter.

Flyktninger

I planstrategien for 2016-2019 framgår det at Grong kommune er en bosettingskommune og vertskommune for Grong mottakssenter. Grong mottakssenter hadde i 2015 130 faste og 35 variable plasser. Grong mottakssenter ble lagt ned i 2017.

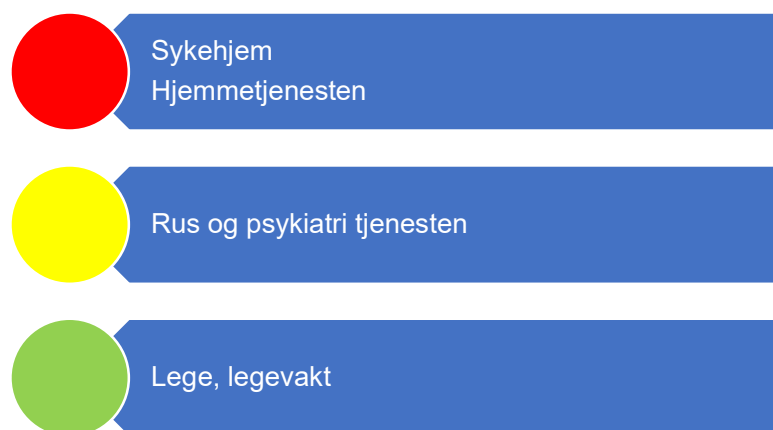
I 2018 har flyktningetjenesten bosatt dobbelt så mange som planlagt. Det har kommet færre enslige mindreårige flyktninger enn forventet. Uforutsigbarheten i antall flyktninger skaper utfordringer med tanke på å beholde og rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Mange flyktninger blir boende i kommunen. Enslige mindreårige flyktninger har lettere for å komme ut i arbeidslivet. (Årsmelding 2018)

I kommunestyrevedtak PS 0003/19, den 7.2.2019, vedtok kommunen å bosette inntil 12 flyktninger i 2019 og i 2020 og rådmannen ble gitt mulighet til å bosette inntil fem personer ekstra per år i 2019 og 2020 dersom kommunen får forespørsel om det.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 legges det opp til bosetting av 12 flyktninger i 2020 og 10 de påfølgende årene. Her presiseres det at antallet er høyst usikkert. Flyktninger utgjør en stor inntekstpost for kommunen med tilsvarende utgifter. Antallet flyktninger er usikkert, og det blir utfordrende å planlegge tjenestetilbudet. I tillegg oppleves det utfordringer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft, spesielt i tilfeller med behov for midlertidige ekstraressurser.

4.2.3 Helse- og omsorgstjenester

I figur 6 er risikovurderingen innenfor helse- og omsorg oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 6. Risikovurdering helse og omsorg

Sykehjem og hjemmetjeneste er et risikoområde. Dette begrunnes med omstillingskrav, innføring av velferdsteknologi og omorganisering av koordinerende enhet. Velferdsteknologi trekkes av mange kommuner fram som et av de viktige tiltakene for å yte tjeneste til en stadig større andel eldre og pleietrengende. Det ligger utfordringer i å ta i bruk velferdsteknologi fordi det krever også andre endringer på flere områder for å ta ut potensialet i velferdsteknologi. I tillegg har kommunen en stor del av aldersgruppen 80 år og eldre som brukere av hjemmetjenesten og sykehjem sammenlignet med landet. Det kan derfor være aktuelt å se på hvordan disse tjenestene tildeles.

Det beskrives et økende behov for rus- og psykiatritjenester og at kommunen i utgangspunktet har utfordringer med å ha en stabil tjeneste på området. Revisor vurderer at det er moderat risiko knyttet til rus- og psykiatriområdet.

Helse og omsorg

Høsten 2017 vedtok kommunestyret å sette i gang en omstillingsprosess innenfor pleie og omsorg med mål om å skape framtidig budsjettbalanse. I april 2019 fikk kommunestyret forelagt delutredning 12 som omhandler utredning innenfor pleie og omsorgssektoren. Denne rapporten viser at det er behov for å ha fokus på alle tjenestene innenfor helse og omsorg. Videre peker rapporten på tre hovedfaktorer som vil være sentrale i omstillingsprosjektet. (PA Consulting 2019)

- Større fokus på forebygging
- Økt samhandling mellom tjenesteområdene, med tjenestemottaker i fokus
- Investering i velferdsteknologi

I tabell 13 vises noen nøkkeltall fra helse og omsorgsområdet.

Tabell 13. Helse og omsorg

Helse og omsorg	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	69	76	77	72	75
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	42	41	41	38	32
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	45	43	33	22	48
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	17	20	20	16	12
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	100	100	100	92	90
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0	0	0	0,62	0,67
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	432	456	460	535	312
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,41	0,43	0,45	0,6	0,57
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	16	21	17	20	11
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	12	14	17	13	10
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	43	41	40	46	42

Kilde: SSB

Tabell 13 viser at Grong kommune har en høy andel av befolkningen på 80 år eller mer som bruker hjemmetjenesten og som er beboere på sykehjem sammenlignet med KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Grong har en høyere andel årsverk i helse og omsorg enn landet, men lavere enn KOSTRA-gruppa. Målt i årsverk per bruker ligger Grong lavere enn både KOSTRA-gruppa og landet.

Tabell 14. Kompetanse i helse og omsorg

Kompetanse	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere					
Geriatrisk sykepleier	3,74	3,83	3,84	6,14	4,12
Sykepleiere med spes./videreutdanning	20,24	21,7	19,53	13,79	7,54
Sykepleier uten spesialitet/videreutdanning	94,75	104,74	108,66	76,7	47,22
Hjelpepleier	63,66	74,49	69,3	97,74	48,2
Ergoterapeut	0,94	0,96	0,85	2,62	2,1
Miljøterapeut og pedagog	0,47	0,48	0,49	4,17	2,93
Aktivitør	10,56	8,02	5,88	2,87	2,16
Omsorgsarbeider	2,82	3,42	3,22	14,4	9,03
Helsefagarbeider	26,15	32,21	31,55	60,5	37,6
Annet omsorgspersonell med helseutdanning	14,51	15,96	26,06	22,13	14,57
Pleiemedhj/ass, hjemmehj/prakt bistand eller annen brukerrettet tjeneste	101,14	82,52	74,54	116,43	63,37

Kilde: SSB

Tabell 14 viser at Grong kommune har en høyere andel sykepleiere både med og uten spesial eller videreutdanning og hjelpepleier enn landet. Grong kommune har en lavere andel ergoterapeut, miljøterapeut og pedagog, omsorgsarbeider og helsefagsarbeider. Grong kommune har en høyere andel aktivitører enn KOSTRA-gruppa og landet.

Innenfor psykisk helsevern har det i 2018 vært utfordringer med å skaffe vikarer og i planstrategien 2016-2019 går det fram at det allerede er store utfordringer med å fylle ledige stillinger med kompetanse som sykepleiere og helsesøstre osv.

Samhandlingsreformen medfører overføring av oppgaver til førstelinjetjenesten og behovet for korttidsplasser ved institusjon øker. Samtidig er kravet til kompetanse økende i takt med økende kompleksitet i oppfølgingen og behandlingen. Kommunen må ta i bruk velferdsteknologiske løsninger for å klare å møte framtidens krav. I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 fortelles det om planer om omorganisering innenfor helse hvor man skal jobbe mer forebyggende, redusere institusjonsplasser og bygge opp hjemmetjenesten.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 kommer det fram at kommunen er spent på hva som skjer i forbindelse med Namdal Rehabilitering. Det er nedsatt en ny gruppe for å se på en ny modell. Kommunene må forhåndsbetale og Grong bruker ikke fullt ut det de betaler for. En ny modell ble vedtatt 12.09.2019, sak 0035/19.

Det er et økende press på hjemmesykepleie og plass i institusjon. (Planstrategi 2016-2019) Hjemmetjenesten har stor pågang av brukere og i økende grad brukere med store og eller

spesielle behov. Dette stiller økt krav til kompetanse og bemanning. Hjemmetjenesten ser en utvikling i forhold til økte krav til oppfølging av flere og yngre aldersgrupper enn tidligere.

Budsjettdokumentet som ble framlagt høsten 2019 har innføring av velferdsteknologiske løsninger innenfor pleie og omsorgssektoren som utviklingstiltak. Velferdsteknologi påvirker tjenesten til tjenestemottakerne og måten personalet arbeider på. Målet er å effektivisere og forenkle standardiserte arbeidsoppgaver og samhandling.

Et annet utviklingstiltak er forberedelse til innføring av helseplattformen. Et tredje utviklings-tiltak er koordinerende enhet som har endret plassering i organisasjonen og fått en del nye oppgaver og det er nødvendig å utarbeide rutiner og etablere en ny praksis. Det er også nødvendig med ny grenseoppgang i forhold til ansvarfordeling og myndighet mellom ulike fagområder og rammeområder.

Psykiatri / psykisk helsevern og rus

Tabell 15. Psykiatri og rusomsorg

Rus og psykiatri	Grong			KOSTRA- gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer (prosent)	0	0	0	3,2	12,4
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (helse- og omsorg) (antall)	6,4	4,2	4,2	8,2	4,9
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	13,7	17,7	9,7	13,8	9,1
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	3,3	7,6	8,4	5,1	3

Kilde: SSB

Tabell 15 viser kommunen ikke har registreringer på driftsutgifter til personer med rusproblemer, slik at de blir riktig registrert i KOSTRA. Andelen årsverk innenfor psykiatri er på nivå med landet, mens andelen årsverk innenfor rusarbeid er over det dobbelte av nivået for landet og også vesentlig over nivået i KOSTRA-gruppa.

I planstrategien 2016-2019 står det at kommunen har store utfordringer med manglende tilbud til rus og psykiatri klienter. Det er et lavterskel, oppsøkende team som jobber på tvers av rus, ungdom og psykiatri. Det er en utfordring å sikre økt stabilitet og kompetanse på helsestasjons- og skolehelsetjenesteområdet.

I møtet med kommuneledelsen høsten 2018 opplyses det at kommunen har et rusprosjekt over tre år som gir dem ekstra ressurser som de håper gir resultater.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 opplyses det at utfordringene innenfor rus og psykiatrifeltet fortsatt er krevende. Det er ferdigstilt en plan for bedre koordinering av hjelpetilbudet til deler av denne gruppen. Det siste året har det vært en stor økning i behovet for å ivareta ungdomssegmentet i denne gruppen, blant annet gjennom en betydelig økning av ruskontrakter i 2019.

Lege/ legevakt/ psykolog/ helsestasjon

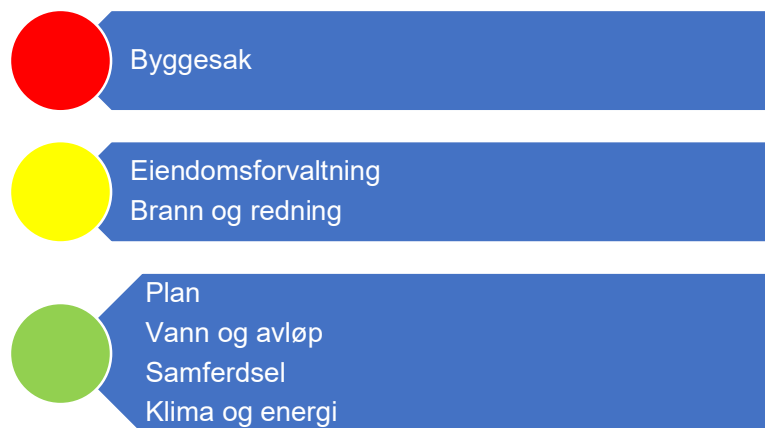
Det har vært en mer stabil legedekning i 2018. (Årsmelding 2018)

En ny prosess vedrørende ny avtale med Namsos kommune og ny LINA- avtale i forbindelse med legevaktsamarbeidet i Namdal region innebærer en forventning om økte utgifter. Utarbeidelse av ny LINA- avtale samt etablering av praksis i Indre Namdal med tanke på legevakt, vil være avgjørende for den daglige driften av legekontoet, og av stor betydning både for utgiftene på området samt muligheten for å sikre en stabil legetjeneste. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 heter det at kommunen vil jobbe videre med rekruttering for å fylle alle hjemler og sikre en enda mer stabil tjeneste. Det skal også arbeides videre med rutiner og overordnede planer og økt fokus på god service og brukervennlighet.

4.2.4 Teknisk drift

I figur 7 er risikovurderingen innenfor teknisk drift oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 7. Risikovurdering teknisk

Det økende antallet dispensasjoner fra plan i byggesaker kan være en risiko hvis det er slik at det innvilges dispensasjoner i over en tredjedel av byggesakene. Det er også nærliggende å se på kommunens arbeid med tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

Revisor vurderer at det er moderat risiko knyttet til eiendomsforvaltning. Dette begrunnes med store areal per innbygger til formålsbygg og at disse har økt de siste årene. Samtidig har også andelen netto driftsutgifter til området økt.

Innenfor samarbeidet på brann og redning peker budsjettdokumentet på at det må arbeides med å få på plass systematikk og rutiner. Samarbeidet slik det er i dag har vært operativt siden 2017 og revisor vurderer at det er knyttet en moderat risiko til området ettersom ikke alle rutiner synes å være på plass og at dette er knyttet til HMS og personsikkerhet.

Planarbeid

Grong kommune har en planstrategi fra 2016 og det planlegges oppstart av ny planstrategi i 2019 med sikte på vedtak i 2020. Kommuneplanens samfunnsdel er fra 2014 og arealdelen fra 2015. Ny plan for bygg og eiendom utarbeides i 2019 og en evaluering av hovedplanene for henholdsvis vann og avløp viser at planen kan videreføres.

Området vurderes ikke å være aktuelt for forvaltningsrevisjon.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 er utarbeidelse av ny samfunnsdel til kommuneplanen og planstrategi 2020-2023, samt en helhetlig ungdomsplan de planrelaterte

felles utviklingstiltak i økonomiplanperioden 2020-2023. Det anbefales sterkt å starte arbeidet med ny samfunnsdel tidlig i 2020.

Grong kommune har vertskommunesamarbeid med Namsskogan, Røyrvik og Lierne innenfor plan, byggesak, GIS og oppmåling. I budsjettdokumentet fra høsten 2019 skisseres det videreutvikling av kompetansebygging og samhandling på tvers av fagområder.

Byggesak

Tabell 16. Byggesak

Byggesak	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Byggesøknader i alt behandlet (antall)	137	60	76	2472	74668
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	8	10	13	19	20
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	17	16	26	36	37
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	8	17	38	17	18

Kilde: SSB

Tabell 16 viser at kommunen har kort saksbehandlingstid for byggesaker og kortere enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Grong kommune har i hatt en økende andel byggesaker som innvilges gjennom dispensasjon fra plan og i 2018 er andelen dobbelt så høy som landet utenom Oslo.

Eiendomsforvaltningen

Tabell 17. Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltning	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	10	12,1	12,5	10,2	9
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	9,14	10,32	10,77	9,88	5,12
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	383	420	411	567	562
Formålsbygg areal totalt	22540	24773	25570	726414	23780000

Kilde: SSB

Tabell 17 viser at andelen av driftsutgiftene om brukes på eiendomsforvaltning har vært øktende og er høyere enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Arealet til formålsbygg

per innbygger er høyere enn sammenligningsgruppene, mens utgifter til vedlikehold per kvadratmeter er lavere enn sammenligningsgruppene.

Grong kommune har en hovedplan for formålsbygg fra 2015.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 beskrives det at det er gjennomført en satsing på energiøkonomisering av kommunens boligmasse. Videre vil det være fokus på salg av kommunale boliger og samtidig vil kommunen gi garantier i forbindelse med leilighetsbygging i sentrum. Boligpolitisk plan legger opp til at kommunen skal ha en aktiv rolle i utviklingen av nye boligprosjekter. Dette krever ressurser, men kommunen ser det som et viktig arbeid for å få til en positiv befolkningsutvikling.

Vann og avløp

Tabell 18. Vann og avløp

Vann og avløp	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Årsgebyr for vannforsyning – ekskl. mva	2504	2554	2631	4490	3741
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,76	0,76	0	..	0,69
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	10	10	10	..	29,5
Årsgebyr for avløpstjenesten – ekskl., mva	4224	4309	4438	4137	4146
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	..	..	..	..	0,56
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	6,6	21,7	86,3	..	51,3
.. oppgave mangler					

Kilde: SSB

Tabell 18 viser at Grong kommune har et relativt lavt vanngebyr, mens avløpsgebyret ligger like i overkant av gebyret i KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Fornyelse av vann og avløpsanlegg er ikke oppgitt for alle år, men vannledningsnettet er fornyet med litt større andel enn på landsbasis. I 2018 har andelen innbyggere som er knyttet til anlegg hvor rensekravene er oppfylt økt betraktelig og ligger over nivået for landet.

Grong kommune har en hovedplan for vannforsyning og hovedplan for avløp fra 2015. I årsmeldingen for 2018 opplyses det at evalueringen av hovedplan vann og hovedplan avløp viser at plangrunnlaget kan videreføres. I årsmeldingen for 2018 er Mediå renseanlegg den største enkelt investeringen og som forklarer økningen i andelen innbyggere som er koblet til renseanlegg i figur 18.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 går det fra at det arbeides videre med fornyelse av avløpssektoren for å optimalisere drifta på tre nybygde renseanlegg og videreføre tiltak for å redusere risiko for forurensning og mer forutsigbar drift. Det vil fortsatt være fokus på å levere nok drikkevann av godkjent kvalitet og det er gjennomført tiltak i henhold til hovedplan vannforsyning. I budsjettdokumentet er det et utviklingsmål å videreutvikle vertskommunesamarbeidet innenfor fagområder på teknisk sektor og fra 2020 utvides samarbeidet på teknisk mellom Lierne og Grong innenfor vann og avløp.

Renovasjon

Tabell 19. Renovasjon

Renovasjon	Grong			KOSTRA-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Årsgebyr for avfallstjenesten – ekskl. mva (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	3840	4161	3980	3268	2854
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)	44	47,9	49,5	35,9	40

Kilde: SSB

Tabell 19 viser at Grong kommune har et renovasjonsgebyr som er høyere enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo. Andelen husholdningsavfall levert til materialgjenvinning er vesentlig høyere enn sammenligningsgruppene.

Husholdningsrenovasjon i Grong håndteres av Midtre Namdal Avfallsselskap IKS.

Brann- og redningstjenester

Området brann- og redningstjeneste inngår i vertskommunesamarbeidet Namdal brann- og redningsvesen mellom Grong, Høylandet og Overhalla. Grong er vertskommune, og en ny brannordning ble vedtatt i 2017. (Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023)

Tabell 20. Brann og redning

Brann og redning	Grong			Kostra-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbygger	0,47	0,47	0,47	-	0,71
Årsverk til forebygging pr. 1000 innbygger	0,40	0,40	0,40	-	0,25
Årsverk til beredskap pr. 1000 innbygger	0,07	0,07	0,07	-	0,46

Kilde: SSB

Tabell 20 viser at kommunen har litt færre årsverk per 1000 innbyggere til brann- og ulykkesvern enn landet utenom Oslo og at dette omfatter vesentlig mindre på beredskap og mer på forebygging.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 går det fram at det må bygges en felles plattform for drift og forvaltning for de tre kommunene som inngår i samarbeidet, både innenfor beredskap og forebyggende arbeid. En del av dette handler om å oppgradere systematikk og rutiner for HMS og personsikkerhet. I budsjettdokumentet er det et utviklingsmål å utvide vertskommunesamarbeidet i Namdal brann- og redningsvesen til å omfatte flere kommuner.

Samferdsel

Tabell 21. Kommunal vei

Kommunal vei	Grong			Kostra-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Netto driftsutgifter til kommunal vei pr. innbygger	2107	2072	2045	2555	1156
Netto driftsutgifter til kommunal vei pr. km	101941	97 510	95 216	96 512	139 947

Kilde: SSB

Tabell 21 viser at Grong kommune har hatt synkende netto driftsutgifter til kommunal vei per innbygger, og ligger under nivået i KOSTRA-gruppa, men over nivået for landet. Netto driftsutgifter per kilometer vei har også sunket og ligger på nivået i KOSTRA-gruppa med under nivået for landet.

Grong kommune har en trafiksikkerhetsplan fra 2015.

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 ligger det inne en innsparing som forutsetter privatisering av 8 km kommunal vei fra juni 2020. Innenfor veiområdet er det behov for midler til opprusting og vedlikehold.

Næring

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 presenteres noen av utfordringene innenfor næring. Dette handler blant annet om å bidra til å skape flere arbeidsplasser og tilrettelegge for eksisterende næringsliv. Innenfor landbruk har det vært en trend med reduksjon i antallet aktive gårdbrukere, større enheter og samarbeidsløsninger. Det har vært utfordringer knyttet til konsesjon og håndhevelse av boplikt. Det er store skogressurser med stort potensial for lokal og regional verdiskaping.

Miljø og klima

Tabell 22. Energi

Energi	Grong			Kostra-gruppe 6	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Energibruk pr. m ² kommunalt eid bygg (kWh)	199	185	183	198	154
Andel fornybar forbruk av totalforbruk	91	88	89	97	95

Kilde: SSB

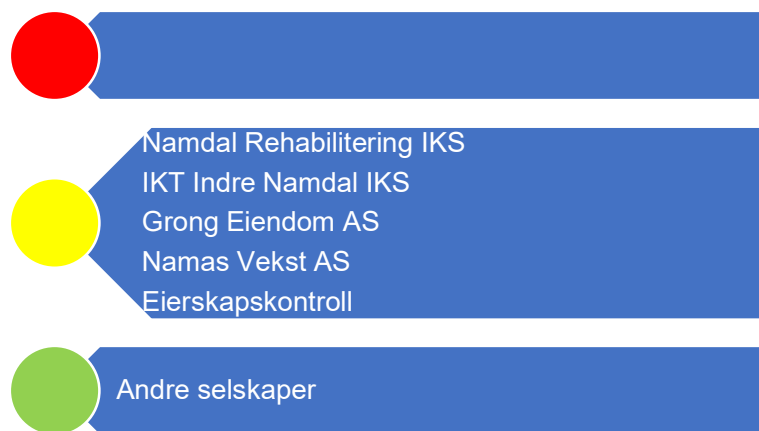
Tabell 22 viser at energibruken i kommunalt eide bygg ligger over nivået for landet, men under KOSTRA-gruppa. Andelen fornybar forbruk er litt lavere enn sammenligningsgruppene.

Kommunestyret i Grong vedtok i 2014 en videreføring av Klima og energiplan gjeldende for 2015-2019. Satsingsområdene i planen er stasjonær energibruk i kommunale formålsbygg, skogbruk, holdningsskapende arbeid med fokus på kunnskap og glede av naturen og renovasjon/kildesortering. Planens tiltak for utslippsreduksjon og energisparing går i hovedsak på kommunens egen drift. (Klima- og energiplan 2015-2019) Det er en stor utfordring ressursmessig å følge opp kommunens Klima og energiplan fra 2015 (Årsmelding 2018).

I budsjettdokumentet som ble lagt fram høsten 2019 redegjøres det for satsingen på energiøkonomisering i kommunal bygningsmasse med innkjøp av nytt sentralt driftssystem for energioppfølging. Et utviklingsmål innenfor energiøkonomisering er å optimalisere bruken av nytt sentralt driftsanlegg og system for energioppfølging.

4.3 Selskaper hvor kommunen har eierinteresser

En oppsummering av risikovurderingene i forhold til eierskap er vist i figur 8.

Figur 8. Risikovurdering eierskap

Grong kommune har Eiermelding som legges fram for kommunestyret årlig. Den gir en god oversikt over selskaper som kommunen har eierinteresser i. Den siste Eiermeldingen ble behandlet i kommunestyret 13.09.2018.

Kommunen har eierinteresser i følgende aksjeselskaper.

- Bjørgan skisenter AS (13%)
- Grong Boligbygg AS (30%)
- Grong Eiendom AS (100%)
- Grong Holding AS (3,73%)
- Indre Namdal Trafikk AS (1%)
- Kommunekraft AS (1 av 320 aksjer)
- Namas Vekst AS (20%)
- Namdalshagen AS (0,6%)
- Namsskogan familiepark AS (0,27%)

Kommunen har eierinteresser i følgende interkommunale selskaper.

- Midtre Namdal Avfallsselskap IKS (13 deltakere)
- Kom Sek Trøndelag IKS (22 deltakere)
- IKT Indre Namdal IKS (6 deltakere)
- Interkommunalt arkiv i Trøndelag (IKA Trøndelag IKS) (42 deltakere)

- Lierne Nasjonalparksenter IKS (6 deltakere)
- Namdal rehabilitering IKS (14 deltakere)
- Nord-Trøndelag krisesenter IKS (23 deltakere)
- Museet midt IKS (9 deltakere, ansvar 4,16%)

Grong kommune har eierinteresser i følgende samvirkeforetak.

- Revisjon Midt-Norge SA (medlemmer)
- GrongFritid SA (37 medlemmer)
- Visit Namdalen SA (69 medlemmer)

Grong kommune har vært med å stifte følgende stiftelser.

- Grong boligstiftelse
- Grong frivilligsentral
- Namdals folkehøgskole
- Norsk Revyfaglig senter

Grong kommune har flere vertskommunesamarbeid med nabokommuner og disse er ikke egne selskaper og her er risikovurderingene gjort på de ulike tjenesteområdene.

4.3.1 Eierskapskontroll

En eierskapskontroll handler om hvordan kommunen utøver eierskapet sitt og hvordan kommunen bruker årsmøter/generalforsamlinger til å utøve eierskapet. En viktig del av eierskapet er å velge et styre for selskapene og hvordan styrene settes sammen med tanke på for eksempel kompetanse og kjønn, samt å følge opp og vurdere styrets arbeid.

Grong kommune har en eiermelding som gir god oversikt over kommunens eierinteresser. En eierskapskontroll handler om hvordan kommunen utøver eierskapet sitt og hvordan kommunen bruker årsmøter/generalforsamlinger til å utøve eierskapet. En viktig del av eierskapet er å velge et styre for selskapene og hvordan styrene settes sammen med tanke på for eksempel kompetanse og kjønn, samt følge opp og vurdere styrets arbeid.

4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper

Forvaltningsrevisjon i selskaper er først og fremst relevant i selskaper hvor kommunen har stor eierandel og selskaper som ivaretar sentrale oppgaver for kommunen. For selskaper som utfører oppgaver for kommunene er ofte samhandlingen og grenseoppgavene mellom selskapet og kommunen en relevant del av en forvaltningsrevisjon.

Grong Eiendom AS er det eneste heleide kommunale aksjeselskapet og dermed aktuelt å vurdere for forvaltningsrevisjon. Revisor vil også trekke fram Namas Vekst AS som er et aksjeselskap som eies sammen med andre kommuner.

Av de interkommunale selskapene vurderes Namdal Rehabilitering IKS og IKT Indre Namdal som relevante selskaper. Namdal rehabilitering IKS vurderes som aktuelt på grunn av ny driftsmodell. IKT Indre Namdal IKS vurderes som aktuelt fordi selskapet har en viktig rolle for å ivareta IKT og at det er usikkerhet omkring antallet deltakere i selskapet.

KILDER

Boligpolitisk handlingsplan 2016-2024

Brandtzæg, B.A., Lunder, T.E., Aastvedt, A., Thorstensen, A., Groven, S. og Møller, G. (2019).
Utredning om små kommuner. TF-rapport nr. 473. Telemarksforskning

Eiermelding 2017

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023. Årsbudsjett 2020. Handlingsplan 2020.
Økonomiplan 2020-2023. (Budsjettdokument) Rådmannens forslag 12.11.2019.

Klima- og energiplan Grong kommune 2015-2019.

Kvalitetsmelding Grunnskolen 2017

PA Consulting 2019. Rapport om omstillings- og innovasjonsprosjekt for pleie og omsorg.
Grong kommune. Januar 2019.

Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019, Grong kommune. Mai 2016, KomRev Trøndelag IKS.

Årsberetning 2017. Vedtatt i kommunestyret 24.05.2018, Sak PS 0030/18

Årsberetning 2018. Grong kommunes årsberetning for 2018. Vedtatt i kommunestyret
18.06.2019, sak PS 0024/19

VEDLEGG 1 METODE

Datagrunnlag

Kommunale dokumenter

Kommunale dokumenter som årsmelding for 2017 og 2018 samt budsjettdokumentet som ble framlagt høsten 2019 har vært de sentrale kommunale dokumenter. I tillegg er det hentet informasjon fra planer og vedtak i kommunestyret. En fullstendig oversikt finnes i kildelista.

Statistikk

Det er hentet inn statistikk fra SSB basert på kommunene sin rapportering til KOSTRA. Bruken av KOSTRA tall sikrer et likt grunnlag fra år til år og mellom kommuner. Dette forutsetter riktig rapportering fra kommunene. På noen variabler kan tallene avvike mellom KOSTRA og kommunenes egne tall. Dette kan skyldes at beregningsgrunnlaget kan være noe annerledes. De tallene som presenteres er hentet fra SSB sin KOSTRA-statistikk uten at det er gått nærmere inn på beregningene.

Eksterne dokumenter

Eksterne dokumenter omfatter eksempelvis beskrivelser av generelle risikoområder for kommunene, tilsynsrapporter og medieoppslag.

Intervju i kommunene

Det er gjennomført intervju med kommuneledelsen høsten 2018. I forkant at dette intervjuet fikk kommuneledelsen tilsendt spørsmål som delvis ble besvart i forkant og delvis i intervjuet. I forbindelse med regnskapsrevisjon gjennomføres det hver høst møter med kommuneledelsen som et ledd i regnskapsrevisjonen. Data fra disse møtene brukes også inn i risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Vurderinger

Vurdering av risiko- og vesentlighet

Basert på de innsamlede data gjøres det vurderinger på økonomi, organisasjon og ulike tjenesteområder. Vurderingene baserer seg på en vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer og hvilken konsekvens det gir. I vurderingene benyttes en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens. Risiko- og vesentlighetsvurderingen graderes til lav, middels og høy risiko. Tabell 23 gir en nærmere beskrivelse av ulik grad av sannsynlighet og tabell 24 forklarer beskrivelsen av ulik grad av konsekvens.

Vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer:

- Komplexitet på området (iboende risiko)
- Risikoreduserende tiltak på området fra kommunen eller andre kontrollorgan vurderes ut fra hvor stort fokus det er på området / tjenesten.

Vurdering av mulig konsekvens (alvorlighetsgrad) hvis et forhold inntreffer:

- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for innbyggerne. Hvor mange blir berørt og hvor alvorlige er konsekvensene.
- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for kommunen som organisasjon. Konsekvensene kan være relatert til økonomi, omdømme eller eksterne rammebetingelser.

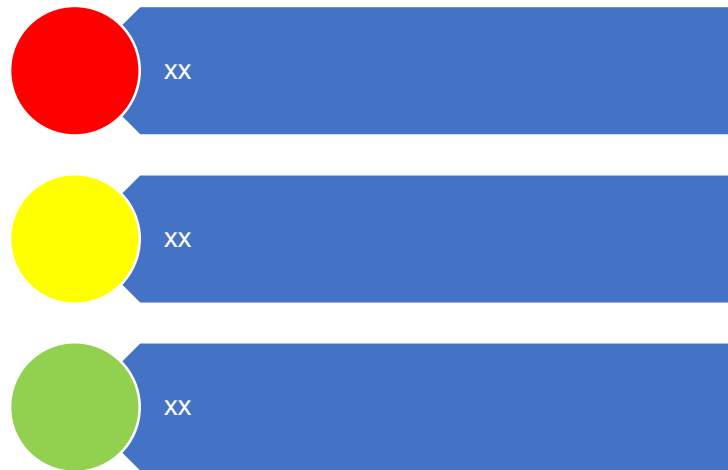
Tabell 23. Beskrivelse av sannsynlighet

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Tabell 24. Beskrivelse av konsekvens

Valideringsord	Beskrivelse	Eksempel
Ubetydelig konsekvenser	Ufarlig	Mindre feil, eller overtredelse av internt regelverk som på kort sikt ikke vesentlig truer kommunens produktivitet, måloppnåelse eller tjenester til borgerne.
Mindre alvorlig konsekvenser	Farlig/lite alvorlig	Mangelfull forvaltning der konsekvensene ikke nødvendigvis er alvorlige. Dette kan gjelde feil og mangler som har økonomiske konsekvenser, mindre overtredelse av internt regelverk og lov, eller saker som er tatt opp tidligere og som fortsatt ikke er rettet opp.
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig	Kun til dels alvorlige konsekvenser, men gjelder saker med prinsipiell eller stor betydning. Misligheter og lovbrudd
Meget alvorlige konsekvenser	Meget kritisk Meget alvorlig	Meget alvorlige brudd på lov eller reglement, eller andre feil og mangler der summen av dette er så stor at dette må ansees som alvorlig i seg selv. Svindel og lovbrudd med konsekvenser
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt Svært alvorlig	Fare for liv og helse Korrupsjon og lovbrudd med store konsekvenser

Risikovurderingene er oppsummert i figur 9 og visualisert som trafikklys. Vurderinger som fører til henholdsvis lav, middels og høy risiko, er plassert i trafikklyset.

Figur 9. Risikovurdering

Innen enkelte områder har vi valgt å fokusere på KOSTRA-tall og herunder kommunens ressursbruk vurdert opp mot sammenligningsgruppa i KOSTRA og landsgjennomsnittet, og sett på kommunens utvikling over år. Dersom kommunen innen et område synes å bruke mindre ressurser enn sammenlignbare kommuner, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare kommuner. Et sikrere svar på hva lavere ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Vurdering av metoden

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er ikke uttømmende for alle deler av kommunens virksomhet, men er overordnet med tanke å identifisere områder hvor det kan være relevant å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurderingene baseres på generelle risikoer for kommune-Norge, særtrekk ved den enkelte kommune og tilgjengelig informasjon om og fra kommunen, men går ikke i detaljer på enkeltområder. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i begrenset informasjon på et overordnet nivå og har ikke gått nærmere inn i for eksempel ulike tjenestoområder. Kommunale dokumenter og statistikk gir et godt grunnlag på et overordnet nivå. I tillegg har revisor intervjuet eller vært i kontakt med kommunen for å innhente data. Vurderingene er et øyeblikksbilde, noe som betyr at det skjer eller kan avdekkes forhold i kommunen i etterkant, som det ikke var mulig å forstå ut fra vurderingene som ble gjort.

Hovedkontor: Brugata 2, 7715 Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no